

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 469/2013-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. júla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť M. K., Ž., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. J. P., s. r. o., P., konajúcou prostredníctvom konateľ a advokáta JUDr. J. P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 6 P 129/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. K. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. apríla 2013 doručená sťažnosť M. K., Ž. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. J. P., s. r. o., P., konajúcou prostredníctvom konateľ a advokáta JUDr. J. P., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom

Okresného súdu Kežmarok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 P 129/2011 (ďalej aj „namietané konanie“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že predmetom namietaného konania je rozhodovanie o návrhu sťažovateľa zo 7. decembra 2011, ktorým sa domáha zapretia otcovstva proti maloletej dcére a jej matke.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

„... s matkou maloletej V. sa intímne stýkal v období mesiacov marec až máj 2010, niekedy v mesiaci máj 2010 mu matka maloletej oznámila že je gravidná a že on je pravdepodobne otcom dieťaťa. Na narodenie dieťaťa sa tešil, pretože išlo o jeho jediného potomka, s matkou dieťaťa komunikoval, mal snahu pomáhať jej v čase gravidity, avšak správanie sa matky počas tehotenstva bolo neadekvátne a po narodení dieťaťa mu opakovane povedala, že nie je otcom dieťaťa a to i napriek tomu, že otcovstvo k maloletej V. V., uznal pred Matričným úradom K. v presvedčení, že je otcom dieťaťa.

Neskôr nadobudol presvedčenie ako aj vedomosť o tom, že v čase rozhodnom pre splodenie dieťaťa sa matka maloletej intímne stýkala aj s iným mužom a teda jeho otcovstvo k maloletej žalovanej v druhom rade je prinajmenšom spochybnené a sporné.

Aj napriek tejto skutočnosti prispel matke maloletého dieťaťa sumou 150 € na potrebnú výbavičku pre dieťa a po narodení dieťaťa si plnil vyživovaciu povinnosť k dieťaťu, ktorú si plní do dnes.

Matka maloletej mu však odopierala stretávanie sa s dieťaťom a v podstate takmer rok od narodenia dieťaťa maloletú V. nevidel. Paralelne s konaním o zapretie otcovstva prebiehalo na Okresnom súde Kežmarok aj konanie o úpravu stretávania sa sťažovateľa s maloletou žalovanou v druhom rade, ktoré konanie bolo právoplatne skončené. Aj napriek právoplatnému rozhodnutiu matka dieťaťa, teda žalovaná v prvom rade opakovane odmieta realizovať úpravu stretávania a styk s maloletou V. sťažovateľovi neumožňovala, čo v ňom utvrdilo presvedčenie, že maloletá V. nie je jeho dcérou (aspoň správanie sa matky tomu nasvedčovalo).

Pretože po podaní žaloby o zapretie otcovstva k maloletej V. V. súd viac ako 15 mesiacov vo veci nevykonal žiaden procesný úkon, ani nevyzval sťažovateľa na splnenie si

poplatkovej povinnosti, v priebehu tejto doby požiadal sťažovateľ osobne v informačnom centre Okresného súdu Kežmarok o spísanie záznamu, ktorým sa domáhal vytýčenia termínu pojednávania. Takúto žiadosť podal sťažovateľ celkovo trikrát. Aj napriek tejto skutočnosti súd vo veci nekonal a neurobil smerom k sťažovateľovi žiaden úkon.“

Podľa názoru sťažovateľa „Postupom Okresného súdu Kežmarok došlo... k porušeniu jeho základného práva garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy a na základe toho žiada... primerané finančné zadosťučinenie v sume 5.000,00 €, ktorú sumu považuje za dôvodnú s ohľadom na skutočnosť, že súd nekonal v tak chýlostivej veci ako je paternitný spor a teda svojim nekonaním zasahoval aj do práv maloletého dieťaťa, porušil práva a právom chránené záujmy maloletého dieťaťa a jeho práva na to, aby poznalo oboch svojich rodičov, ktorí sú oprávnení a povinní vykonávať svoje rodičovské práva a povinnosti v čo najlepšom záujme dieťaťa.“

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1/ Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 6 P/129/2011 porušené bolo.

2/ Okresnému súdu Kežmarok prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 6 P/129/2011 konať bez zbytočných prietahov.

3/ Sťažovateľovi priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 5.000,00 eur, ktoré je Okresný súd Kežmarok povinný vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4/ Sťažovateľovi priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 275,95 € (dva úkony právnej pomoci: prevzatie veci a podanie ústavnej sťažnosti, § 11 ods. 3, § 16 vyh. č. 655/2004 Z. z., úkon á 130,16 € + režijný paušál 7,81 €), ktoré je Okresný súd Kežmarok povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu Advokátska kancelária JUDr. J. P. s. r. o. do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel tohto princípu je založený na tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

V súvislosti s už uvedeným ústavný súd pripomína, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Účinným právnym prostriedkom nápravy v súvislosti s námietkou zbytočných prietáhov v napadnutom konaní je podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04) aj sťažnosť adresovaná predsedovi okresného súdu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“).

Zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“. Podľa § 64 ods. 3 zákona o súdoch „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky.“.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil dovtedajší protiprávny stav zapríčinený neprerokovaním veci bez zbytočných prietáhov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy,

v zásade koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označený právny prostriedok, ktorý mal k dispozícii podľa zákona o súdoch, alebo ak preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sťažnosť na prietahy v namietanom konaní u predsedníčky okresného súdu neuplatnil, *„pretože ani nemal vedomosť o takejto možnosti“*, pričom v snahe odôvodniť skutočnosť, že nepodal sťažnosť podľa zákona o súdoch, parafrázuje nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 265/09 z 26. novembra 2009 *„pre účely splnenia podmienky prípustnosti sťažnosti v zmysle § 53 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii ústavného súdu, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov nie je povinnosťou účastníka konania reagovať sťažnosťou na prietahy v konaní adresovanou predsedovi príslušného súdu na každé obdobie konania, o ktorom sa účastník domnieva, že je poznačené zbytočnými prietahmi konajúceho súdu“*.

Ústavný súd konštatuje, že tieto argumenty nemôže akceptovať, pretože sťažovateľ je zastúpený v namietanom konaní kvalifikovaným právnym zástupcom a tiež preto, že v parafrázovanom odseku odôvodnenia nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 265/09 z 26. novembra 2009 ústavný súd vyslovil, že *„nie je povinnosťou účastníka konania reagovať sťažnosťou na prietahy v konaní na každé obdobie konania, o ktorom sa účastník domnieva, že je poznačené zbytočnými prietahmi konajúceho súdu“*, a preto citovaný text nemožno kvalifikovať ako absolútne zbavenie sa povinnosti sťažovateľa podať sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu pred podaním sťažnosti ústavnému súdu. Z uvedeného vyplýva, že citovaný odsek odôvodnenia označeného nálezu ústavného súdu si sťažovateľ nesprávne vyložil bez toho, aby zohľadnil odôvodnenie tohto nálezu ako celku, ako aj stabilizovanú judikatúru ústavného súdu v obdobných veciach.

Ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre (napr. IV. ÚS 26/2012, IV. ÚS 93/2012) na požiadavke využitia prostriedkov nápravy v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch na orgáne štátnej správy dotknutého súdu v zásade už netrvá, ale len v prípadoch,

keď dĺžka namietaného konania v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu bola už *prima facie* zjavne neprimeraná, čo však nemožno vzťahovať na vec sťažovateľa, keďže žalobu podal 7. decembra 2011, t. j. namietané konanie v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu trvalo zatiaľ len 1,5 roka.

Ústavný súd napokon v uvádzaných súvislostiach poukazuje na to, že spísanie záznamu v informačnom centre okresného súdu, ktorým sa sťažovateľ domáhal nariadenia termínu pojednávania, nemožno považovať za relevantný a účinný prostriedok nápravy v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch. Sťažovateľ je v konaní pred okresným súdom kvalifikovane právne zastúpený, avšak sťažnosť na prietahy podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch na orgáne štátnej správy okresného súdu riadne neuplatnil.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa nespĺňa podmienky prípustnosti ustanovené v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, a preto ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako neprípustnú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júla 2013